

CEN TS 16439 - Elektronické vybírání poplatků - Bezpečnostní rámec

Aplikační oblast: [Elektronický výběr poplatků \(EFC\)](#)

Rok vydání normy a počet stran: Vydána 2014, 141 stran

Zavedení normy do ČSN: převzetím originálu

Rok zpracování extraktu: 2014

Úvod

Elektronické [mýtné systémy](#) se skládají z několika subjektů, které si mezi sebou elektronicky předávají informace. Pro správnou funkci takového [systému](#) je nutné zajistit, že předávaná data nemohou být nikým narušena, podvržena nebo zcizena. Vzájemná důvěra mezi subjekty je postavena na přijetí a dodržování bezpečnostních pravidel komunikace.

Poznámka: Extrakt přejímá původní číslování kapitol

Užití

Technická specifikace CEN/TS 16439 analyzuje možné [útoky](#) na elektronický [mýtný systém](#) a definuje [bezpečnostní opatření](#) a požadavky na jednotlivé komponenty, které omezí rizika plynoucí z použité elektronické komunikace. Je primárně určena **pro odborníky navrhující [mýtné systémy](#)** (systémové architektky), ale díky podrobné analýze možných [útoků](#) může být cenným materiálem i pro **pracovníky státní správy** hodnotící rizika spojená s elektronickými [mýtnými systémy](#).

1. Předmět normy

Technická specifikace CEN/TS 16439 **popisuje** následující aspekty bezpečnosti v [systémech](#) elektronického mýta: obecné informace o cílech bezpečnosti zainteresovaných stran, analýza [bezpečnostních hrozeb](#), definice modelu vzájemné důvěry, bezpečnostní požadavky, [bezpečnostní opatření](#) a protiopatření, specifikace bezpečného [rozhraní](#), [správa klíčů](#), bezpečnostní pravidla, ochrana osobních údajů.

Popisovaná technická specifikace **se nezabývá** analýzou rizik kompletního [systému](#) elektronického mýta, bezpečnostními riziky aplikací běžících na [OBU](#) ve vozidlech, [rozhraním](#) subjektu správce interoperability, technickými opatřeními zajišťujícími důvěru mezi poskytovatelem [mýtné služby](#) a uživatelem, kompletním popisem všech potřebných [bezpečnostních opatření](#) řešících všechny popsané hrozby, konkrétním popisem implementace [bezpečnostních opatření](#) pro konkrétní [systém](#), např. EETS, detailním popisem ochrany osobních údajů.

2. Související normy

Norma souvisí s širokým spektrem norem pro [EFC](#), např. [EN 15509](#), [ISO 17573](#), [CEN ISO/TS 17575-1](#), [CEN ISO/TS 12813](#), [CEN ISO/TS 13141](#) a EN [ISO 12855](#), dále s normami souvisejícími s bezpečnostními technikami jako ISO/IEC 9797-1, ISO/IEC 10118-3, ISO/IEC 11770-1, ISO/IEC 14888-2, ISO/IEC 18033-2, ISO/IEC 19790, poslední skupinou souvisejících dokumentů jsou RFC (Request for Comments) vydávané Komisí techniky Internetu (IETF) např. RFC4301, RFC4347, RFC4648, RFC5035, RFC5246, RFC5280, RFC5746.

3. Termíny a definice

Tato technická specifikace definuje 55 termínů, například:

majetek (*asset*)

cokoliv, co má pro zainteresovaný subjekt v rámci [EFC systému](#) nějakou hodnotu

útok (*attack*)

pokus o zničení, odhalení, změnu, zablokování, zcizení, získání neautorizovaného přístupu nebo zneužití majetku

zabezpečení informací (*information security*)

zachování tajnosti, [integrity](#) a [dostupnosti](#) informací

mimořádná bezpečnostní událost (*information security incident*)

jednotlivý případ nebo série případů nechtěných nebo neočekávaných událostí, které s významnou pravděpodobností kompromitují provoz společnosti nebo ohrožují zabezpečení informací

integrita (*integrity*)

neporušenost a kompletnost dat

zranitelnost (*vulnerability*)

slabina daného majetku nebo procesu, která může být využita k jejímu ohrožení

Další termíny a zkratky z oboru ITS jsou obsaženy ve [slovníku ITS terminology](#).

4. Symboly a zkratky

Tato technická specifikace definuje 49 zkratk, například:

ISMS Systém- řízení [bezpečnosti informací](#) (*Information Security management system*)

PKI- Infrastruktura pro správu a distribuci veřejných klíčů (*Public Key Infrastructure*)

TTP- Důvěryhodná [třetí strana](#) (*Trusted Third Party*)

Další termíny a zkratky z oboru ITS jsou obsaženy ve slovníku ITS terminology ([www.ITSTERMINOLOGY.org](#)).

5 Model vzájemné důvěry

Tato kapitola popisuje možnosti navázání vzájemné důvěry mezi subjekty zastávajícími v rámci EFC role výběřčího, poskytovatele mýtné služby, uživatele a subjektu pro správu interoperability. Vysvětluje, které z těchto subjektů musí používat bezpečné komunikační kanály a jak tyto komunikační kanály vytvořit pomocí veřejných certifikátů podle ISO/IEC 9594-8 (X.509). Popisuje rozdíly mezi hierarchickými důvěryhodnými certifikáty, kde důvěra vychází z centrální certifikační autority, a navázáním důvěry způsobem "každý s každým".

Dále jsou zde popsány doporučené způsoby odvolávání certifikátů, nastavování doby jejich platnosti a doporučené použití několika různých privátních klíčů pro různé účely.

6 Požadavky na zabezpečení

Tato kapitola obsahuje základní sadu bezpečnostních požadavků, které by měly ochránit data v EFC systému. Požadavky vycházejí z analýzy hrozeb EFC systému, která je uvedena v příloze D. Požadavky jsou seskupeny do tzv. profilů, které jsou závazné pro splnění daného profilu.

Kapitola je tématicky rozdělena na podčásti, které popisují požadavky na zabezpečení a příslušné profily pro konkrétní komponenty EFC systému. Jedná se například o komunikační rozhraní, uchovávání dat, systém výběřčího, systém poskytovatele mýtné služby, uživatele a správce interoperability. Příklad požadavků pro obecné rozhraní je uveden v tabulce 1.

Tabulka 1 — Požadavky na obecné rozhraní (tabulka 3 normy)

Číslo	Požadavek
RQ. IF.01	Výměna dat se provádí pomocí ověřeného komunikačního kanálu, který zajistí integritu dat, důvěrnost a nepopiratelnost (doklad o původu a doručení).
RQ. IF.02	Výměna dat se provádí pomocí spolehlivého (dostupného) přenosového kanálu.
RQ. IF.10	Výměna dat zajistí důvěrnost údajů.
RQ. IF.11	Výměna dat zajistí integritu dat.
RQ. IF.12	Výměna dat zaručí autenticitu dat původce.
RQ. IF.13	Výměna dat zaručí nepopiratelnost s dokladem o původu.
RQ. IF.14	Výměna dat zaručí nepopiratelnost s dokladem o doručení.
RQ. IF.20	Výměna dat se provádí pouze mezi ověřenými subjekty.
RQ. IF.21	Výměna dat se provádí pomocí ověřeného kanálu, který zajistí integritu dat a důvěrnost.
RQ. IF.30	Výměna dat musí umožňovat detekci znovu zaslaných zpráv (ochrana proti "replay attacks").

Dále tato kapitola popisuje rizika ze kterých vychází požadavky na bezpečnost. Níže je uveden příklad hodnocení rizik DSRC profilu a navržených protipatřeních:

- Transakce pro navýšení finančního zůstatku OBE obdržená prostřednictvím RSE obsahuje všechny povinné informace požadavku o platbu (payment claim). Přechtení dat z OBE falešným RSE je možné bez předchozího upozornění uživatele. Proto je vyžadována autentizace RSE.
- Manipulace s těmito údaji a/nebo přehrávání zaznamenané komunikace z falešného OBE je v zásadě jednoduchá, i když technicky náročná. Proto je vyžadována autentizace OBE i RSE. Je také požadován doklad o integritě zprávy.
- Uživatel může zapřít použití určitého silničního úseku (účtování nebo CCC). K tomu může využít falešnou LAC zprávu, kterou potvrdí, že daným úsekem neprojel. Podvržení nebo zapření dat bez ochrany je jednoduché. Proto je nutné použít zabezpečení s nepopiratelností a dokladem o původu.
- Odposlech komunikace je technicky obtížný, protože vyžaduje přítomnost v těsné blízkosti OBE nebo RSE, přitom útočník nezíská nové informace o uživateli, vozidlu nebo RSE, které by nešly získat i jinak. Zabezpečení proto není nutné.

Z výše uvedených hodnocení rizik a navržených protipatřeních vychází povinné a doporučené požadavky profilu, které přímo zmiňují navržené požadavky z tabulky 3:

Povinné RQ. IF.11 + RQ. IF.12 + RQ. IF.13 + RQ. IF.30
Doporučené (žádné)

7 Bezpečnostní opatření a protipatření

Tato kapitola popisuje doporučená bezpečnostní opatření a protipatření na základě bezpečnostních požadavků popsanych v kapitole 6. Příklad zápisu je uveden v tabulce 12.

Tabulka 2 — Požadavky na obecné rozhraní (tabulka 12 normy)

Číslo	Bezpečnostní opatření	Splňuje požadavky
SM210	RSE si vyžádá od OBE výpočet zabezpečení zprávy pomocí DSRC autentizačního kódu zprávy pro výběřčího (MAC_TC) minimálně z položky PaymentMeans, pomocí klíče, který zná výběřčí a poskytovatel mýtné služby.	RQ. IF.11 RQ. IF.12 RQ.TSP.19

8 Specifikace zabezpečení interoperabilního rozhraní

Tato část obsahuje detailní technický popis zabezpečení, splňující [bezpečnostní opatření](#) definovaná v kapitole 7. Jsou zde popsány typy šifer, délky klíčů a formáty dat, většinou pomocí odkazu na příslušné normy. V případě, že odkazovaná norma připouští více možností, je zde specifikována konkrétní varianta.

9 Správa kryptografických klíčů

Tato kapitola definuje zásady pro skladování kryptografických klíčů a práci s nimi. Věnuje se nejen asymetrickému šifrování, ale také symetrickým šifrům používaným především u DSRC.

Příloha A (normativní) Specifikace datových typů

Příloha A definuje použité datové typy pomocí [ASN.1](#).

Příloha B (normativní) Proforma [prohlášení o shodě implementace](#) (ICS)

Tato příloha obsahuje [formulář Prohlášení o shodě implementace](#) (ICS).

Příloha C (informativní) Cíle a obecné požadavky zainteresovaných stran

Informativní příloha C popisuje obecné požadavky a základní cíle subjektů tvořících [EFC systém](#). Jsou zde popsány obecné požadavky jednotlivých skupin jako například:

Hlavní zájem uživatelů je 1) být ochráněni proti nesprávnému [výběru](#) poplatku, 2) všechny osobní údaje o uživateli, které [mýtný systém](#) uchovává, musí být chráněny proti neoprávněnému užití.

Příloha D (informativní) [Analýza hrozeb](#)

Tato příloha obsahuje velmi podrobnou analýzu možných hrozeb pro [mýtný systém](#). Hrozby jsou rozděleny podle [rozhraní](#)/komponenty na kterou je [útok](#) směřován a podle efektu, který má [útok](#) přinést.

Příloha E (informativní) Bezpečnostní zásady

Příloha E definuje bezpečnostní zásady ve formě obecných principů, které lze převzít do vnitrofiremních nařízení.

Příklad:

EFC-PS-10 Nařízení informační bezpečnosti by měla být revidována v pravidelných intervalech nebo při výskytu události související s informační bezpečností.

Příloha F (informativní) Příklad bezpečnostních zásad pro EETS

Příloha F obsahuje příklad bezpečnostních zásad pro [EETS](#). V této krátké příloze jsou uvedeny odkazy na bezpečnostní zásady z přílohy E s dodatkem konkrétních dokumentů, které dané bezpečnostní zásady v rámci [EETS](#) naplňují.

Příloha G (informativní) Požadavky na ochranu soukromí

Příloha G obsahuje základní principy návrhu [EFC systému](#) se zaměřením na ochranu soukromí. Jsou zde uvedeny konkrétní dokumenty, např. směrnice EU 95/46/EC, a zásady které z těchto dokumentů vyplývají.

Související termíny

- [zranitelnost](#)
- [původce hrozby](#)
- [přičitatelnost](#)
- [protokol HTTPS; zabezpečený protokol HTTP šifrovaný pomocí SSL](#)
- [protokol HTTP; hypertextový přenosový protokol](#)
- [pravidla kódování XML](#)
- [poskytovatel komunikačních služeb pro přenos informací](#)
- [pokročilý šifrovací standard](#)
- [podpis](#)
- [podnik](#)

- [nepopiratelnost](#)
- [mýtný systém](#)
- [rozhraní](#)
- [rozlehlá síť; širokoplošná síť](#)
- [řídící komise](#)
- [zpracování osobních údajů](#)
- [zákazník poskytovatele služby mýtného](#)
- [zabezpečený protokol IPsec](#)
- [vláda](#)
- [virtuální privátní síť](#)
- [uživatel služby](#)
- [útok](#)
- [šifrování RSA](#)
- [souhlas původce údajů](#)
- [seznam odvolaných certifikátů](#)
- [řízení interoperability](#)
- [kryptografie eliptických křivek](#)
- [kryptografická hašovací funkce SHA-1](#)
- [kontinuita činnosti organizace](#)
- [cizí pravomoc](#)
- [certifikační úřad](#)
- [bezpečnostní opatření \(protiopatření\)](#)
- [bezpečnost informací](#)
- [MAC_NR](#)
- [MAC_TC](#)
- [MAC_TSP](#)
- [autentičnost](#)
- [analýza hrozeb](#)
- [aktivum](#)
- [aktivista](#)
- [datagram TLS](#)
- [dohled](#)
- [dopad](#)
- [komise pro technickou stránku internetu](#)
- [kód pro autentizaci zprávy](#)
- [jednoduchý protokol pro přenos elektronické pošty](#)
- [integrita](#)
- [inspektor ochrany údajů](#)
- [informační aktivum](#)
- [hacker](#)
- [firemní politika](#)
- [elektronický výběr poplatků](#)
- [důvěryhodný prvek](#)
- [důvěryhodná třetí strana](#)
- [\(informační\) bezpečnostní incident](#)